

Stationsomgeving van Brussel-Zuid

Geen koude monsters, maar verticaal urbanisme

Een station en een stationsomgeving zijn een en ondeelbaar. Als men een goed functionerend station wil creëren, dan moet ook de stationsomgeving een dynamische wijk zijn. Euro Immo Star heeft in samenwerking met de gerenommeerde urbanist Guido Stegen een stedenbouwkundig plan voor de stationsomgeving van Brussel-Zuid uitgewerkt. Vervolgens heeft het team van Euro Immo Star en Eurostation aan de Franse architect Jean Nouvel gevraagd om, rekening houdend met dit stedenbouwkundig plan, een architecturaal concept uit te tekenen voor enkele gebouwen in de stationsomgeving van Brussel-Zuid. In het kader van deze opdracht stelden we Jean Nouvel enkele vragen.

U bestudeert momenteel het architecturale concept van enkele gebouwen in de stationsomgeving van Brussel-Zuid. Wat ons echter opvalt is dat er in uw omvangrijk werk tot op heden geen plaats geweest is voor de creatie van stationsgebouwen.

JN: Duidelijk is dat de meeste ervaren collega-architecten die ik ken zich niet gewaagd hebben aan de bouw van een station. De belangrijke technische kant van een dergelijk project vereist kennis die zich, tot op heden, hoofdzakelijk binnen de verschillende spoorwegaansluitingen of binnen enkele gespecialiseerde bedrijven bevindt. Dit geldt echter veel minder als er een beroep wordt gedaan op de creativiteit van architecten in het kader van grootschalige projecten. Als het erop aan komt steden of bepaalde wijken om te bouwen tot centra van de toekomst, zoals dat o.m. het geval is voor de uitdaging van 'Le Grand Paris' (illustratie bij dit artikel komt uit de tentoonstelling van 'Le Grand Paris'), dan is het mogelijk maatschappelijk verantwoorde oplossingen te vinden voor bijvoorbeeld de afwikkeling van het verkeer zonder daarbij absoluut rekening te moeten houden met de huidige infrastructuur of gebouwen.

Vindt u dat de stationsomgeving van Brussel-Zuid, zoals ze er nu bijligt, een bepaalde identiteit uitstraalt? Hoe ziet u deze identiteit evolueren?

JN: Als men nu uit het station van Brussel-Zuid stapt is het moeilijk te geloven dat men zich aan de poort van de Europese hoofdstad bevindt. Ik heb niet het gevoel 'dit is een station' en ik heb niet het gevoel 'dit is een stad, dit is stedelijk weefsel'. Ik zie of voel geen identiteit, ik zie of voel geen symboliek die mij duidelijk maakt dat ik me in de omgeving van het belangrijkste station, het meest internationale station van Brussel bevind. Men komt toch toe in een stad met een rijk historisch verleden en met een wellicht even rijke toekomst, maar de omgeving mist transparantie en leesbaarheid.

Om dit grondig te veranderen is er behoefte aan een stedelijk baken en van daaruit een uitgetekend en ononderbroken traject door de stad met eveneens een oplossing voor de kleine Ring die nu echt als een breuk wordt ervaren. De verbinding met het stadscentrum, met de Europese site en met de twee aangrenzende gemeenten verdient veel aandacht.

Welke zijn volgens u de onmisbare ingrediënten om de stationsomgeving van Brussel-Zuid te laten evolueren naar een wijk met een dichtere bevolking die uitgroeit tot een aangename leefwereld en toch de functie van belangrijk intermodaal verkeerspunt blijft vervullen?

JN: Het leven en de sfeer rond een station wordt mede bepaald door de ontwikkeling van een reeks activiteiten. Ecologisch is het verdichten van de bevolking één punt, maar even essentieel is de vermenging van functies zoals wonen, kantoren, handelszaken, culturele- en ontspanningsruimten. Enkel dan treedt er een positieve verandering op in de dynamiek van de omgeving en van zij die er dagelijks leven of werken.

Een gedeelte van uw levenswerk bestaat uit het ontwerpen van torengebouwen: sommige zijn wereldvermaard. Bij dit soort constructies wordt dikwijls nogal wat kritiek geleverd op o.m. de leefbaarheid rond en in deze torens. Hoe valt "toren" en "levenskwiteit" te rijmen?

JN: Er zijn, over gans de wereld, nogal wat torens die her en der worden opgetrokken en die

Wie is Jean Nouvel?

Jean Nouvel is architect-urbanist en werd geboren op 12 augustus 1945 in Fumel, Frankrijk.

Zijn belangrijkste werken zijn:

- Musée du quai Branly, Parijs
- Institut du Monde Arabe, Parijs
- Torre Agbar, Barcelona
- Gasometer, Wenen

puur monofunctioneel zijn. Het zijn vaak *ofwel* appartementen *ofwel* kantoren. Een torengebouw is en blijft een middel om de densiteit in welbepaalde wijken te verhogen. Zomaar torens optrekken zonder rekening te houden met de onmiddellijke omgeving leidt onvermijdelijk tot een toename van de verkeersproblemen en een vermindering van de transparantie en de veiligheid: zo ontstaan 'koude monsters'. Een torengebouw moet integendeel een oplossing brengen voor de stedelijke densiteit en eveneens een positieve impuls geven aan het verticale urbanisme op de plaatsen die daarvoor geschikt zijn. Op die manier wordt een gemeente, een stad of een stationswijk een ontmoetingsplaats waar het goed is te leven, te werken, zich te ontspannen en er dagelijks aan te komen of te vertrekken in een aangename atmosfeer.

Dit interview werd in september 2009 afgenomen.